

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
TRST, ulica Capitolina 3; telef: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela“; tiska tip. Riva ul. Torrefranca 12

Zanimanje za rešitev vprašanja slovenskega šolstva narašča

Skupna resolucija političnih skupin, kulturnih organizacij in slovenskih šolnikov
Izdelan je bil novi zakonski osnutek

Zanimanje za bodoči zakon, s katerim bo urejen položaj šol slovenskim učnim jezikom v Italiji, je od dneva v dan vse večje. Vsa slovenska in italijanska demokratična javnost odločno zavrača absurdni zakonski osnutek, ki ga je predložil minister za javno svetlobo Rossi. Zato so vse slovenske politične skupine in prosvetne ter druge organizacije postavile nov osnutek, katerega bodo v najkrajšem času dostavili merodajnim oblastem in VI. parlamentarni komisiji, ki bo kmalu začela pripravljati o novem zakonu.

Omenjeni osnutek je bil izdelan v popolnoma skupni sili, ki je bila v ponedeljek na sedežu Sinakata slovenske šole v Trstu. Katero so se poleg predstavnikov političnih skupin in prosvetnih organizacij iz Trsta udeležili tudi predstavniki iz Gorice in bližine.

...na Repentabru
Tudi občinski svet na Repentabru je na svoji seji, ki je bila preteklo soboto, odobril naslednjo resolucijo:
«Občinski svet občine Repentabru je na svoji redni seji 19. januarja razpravljal o zakonskem osnutku za slovensko šolstvo na Tržaškem ozemlju in v goriskih pokrajinah. Občinski svet pri tem ugotavlja, da predstavlja zakonski osnutek, ki bo predložen v razpravo parlamentarni komisiji 22. 1. m., grob napad na pravice slovenske manjšine v Italiji, saj med drugim predvideva, da bi postavili slovenske šole na Gorškem v položaj neenakopravnih tečajev, medtem ko bi morali učenci ob vpisu v šole šele dokazati, da je njihov materinski jezik slovenski.»

Tudi v Jugoslaviji se živo zanimajo za bodočo ureditev slovenskega šolstva v Italiji. Zakonski osnutek, ki ga je rimsko vladna sprejela dne 28. decembra 1956 o slovenskem šolstvu v Italiji je povzročil zaskrbljenost jugoslovanske javnosti. Jugoslovani poudarjajo, da bi sprejem novega zakona na osnovi iz omenjenega osnutka, ki vsebuje jasne diskriminacijske ukrepe, pomenil občutno poslabšanje položaja slovenske manjšine v Italiji. Jugoslovanski politični krogi poudarjajo, kot ugotavlja «Jugopress» filiala uzakonitev tega osnutka v italijanskem parlamentu ne bi koristila naporom za razvoj nobenih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, kajti njegova določila niso v skladu s duhom mirovnih pogodb in memorandumov, na o rešitvi tržaškega vprašanja.

Občinski svet v Nabrezini je na svoji redni seji, ki je bila pretekli petek, soglasno sprejel resolucijo, katero je po vladnem komisarjatu v Trstu povzročil prosvetnemu ministru v Rim. Resolucija se glasi:

Resolucija obč. sveta Nabrezini...
«Sodeč po vesteh, ki jih je pred kratkim objavil tisk, naj bi ministrski svet na svoji seji 28. decembra 1956 sprejel zakonski osnutek za ureditev slovenskega šolstva na Gorškem in Tržaškem.
Imamo za svojo dolžnost, da lotimo zakonito izvoljeni predstavniki ter v imenu naših obččanov glede tega izrazimo svoje prepričanje.
Z omenjenim osnutkom bi slovensko šolstvo bilo urejeno tako, da ne bi v ničemer ustrezalo upravičenim dolgotrajnim težavam in zahtevam slovenskega življa po pravični ureditvi tega vprašanja. Hkrati bi bilo ureditev vprašanja slovenskega šolstva, kakor jo predvideva osnutek, mogoče samo v nasprotju z določili londonskega sporazuma, kar bi bilo v njo bila bistveno okrnjena tudi demokratična določila italijanske republike, da ne omenjamo posebej določil o priznanju OZN o pravičnem položaju, ki jih je Italija prav tako sprejela.
Zaradi tega izraža ta občinski svet svoje obžalovanje in nezadovoljstvo nad nezadovoljstvom, s katerim skušajo pristojne oblasti reševati eno najbolj perečih življenjskih vprašanj slovenske manjšine v Italiji; obenem pa zahteva, da se to vprašanje v svoji dokončni obliki reši tako, da bo v skladu s že omenjenimi mednarodnimi obveznostmi, načeli italijanske ustave ter demokratičnim ugledom republike Italije.»

novem šolskem zakonu tudi na prvi seji novozvoljenega občinskega sveta v Sovodnjah na Gorškem. Na tej seji so predlagali sestane občinskih odborov vseh slovenskih občin na Gorškem, na katerem naj bi se dogovorili o sestavi skupne resolucije v podporo slovenskemu šolstvu.
Resolucijo, ki zahteva pravičen zakon o slovenski šoli v Italiji, je objavil tudi Slovenski kulturni klub v Trstu; SDZ za Gorisko pa je poslala ločeno spomenico komisiji za šolstvo v poslanski zbornici v Rimu.

ZSSR opominja Amerikance

Sovjetska vlada je opozorila ZDA, da bi sleherni poizkus razmestitve vojaških enot, opremljenih z atomskim orožjem, v bližini sovjetskih meja privedel do resnih posledic. To vest je ta teden objavila tiskovna agencija Tass.
Po vesteh ameriškega tiska, naj bi razmestili ameriške čete oborožene z atomskim orožjem v Zahodni Evropi, Turčiji, Perziji, na Japonskem in na otoku Okinawa; torej na področjih, ki obkrožajo Sovjetsko zvezo. Nedvomno je, da ta korak ameriške vlade povečuje grožnjo izbruha atomske vojne. Razmestitev ameriških čet, oboroženih z atomskim orožjem, na ozemlju, ki pripada drugim državam ima namen oddaljiti od ZDA represalije v primeru, da bi ameriški reakcionarni krogi sprožili atomski napad. S tem pa se postavljajo v nevarnost drugi narodi in v prvi vrsti narodi Velike Britanije, Nemčije, Francije, Italije, Turčije, Perzije, Japonske. Samo po sebi je umevno, da bi morale nositi odgovornost za vse posledice morebitnega atomskega spopada poleg vlade ZDA tudi tiste vlade, ki se strinjajo s tem, da ameriška vojska realizira navedene načrte.
Moskovska «Pravda» piše v zvezi s tem, da se ZDA motijo, ako mislijo, da bodo z ustanavljanjem atomskih postojank okrog ZSSR ustrojavale to deželo, saj so prav ZDA v zanku, kar se tiče razvoja po raz-

diu vodenih izstrelkov. ZDA nikakor nimajo monopola nad atomskim orožjem in tem manj v pogledu radijsko vodenih izstrelkov z veliko avtonomijo. Na tem področju so ZDA v zanku.
Občinski svet dalje ugotavlja, da je zakonski osnutek v nasprotju z republiško ustavo in določbami londonskega memorandumu, zaradi česar zahteva, da se diskriminacijski načrt spremeni v skladu s pravičnimi zahtevami slovenskega življa v Italiji.
Občinski svet končno izraža zaupanje, da bodo napredni in demokratični parlamentarci zastavili vse svoje sile, da bo zakonski načrt spremenjen v duhu želja slovenskega prebivalstva in v tem smislu tudi v najkrajšem času odobren.»

Prav tako se je govorilo o Stališče Goričanov
Tudi na seji pokrajinskega sveta v Gorici — to je bila prva seja novozvoljenega sveta in se je vršila preteklo soboto — se je govorilo o uzakonitvi slovenskega šolstva v Italiji. Svetovalec naprednih Slovencev Miladin Černe je med drugim poudaril, da morajo imeti slovenske šole enake stežbe kakor italijanske. Zahteva je podkrepil s členi 3,6 in 3,6 republiške ustave.
Prav tako se je govorilo o

Pripravlja se splošna akcija industrijskih delavcev

18. in 19. 1. m. je bilo pod okriljem CGIL vsedržavno posvetovanje za industrijsko področje. Novo Delavsko zbornico iz Trsta so zastopali Tominec, Millo od ladjedelnice Sv. Roka, Uršič za Sv. Marko in Crevatin za Tržaški arsenal. Povrnilo zastopstva iz Torina smo tov. Tominza vprašali, kakšen je bil cilj posvetovanja.
Tominec je dejal, da so bile na dnevnem redu posvetovanja tri točke: 1. znižanje tedenskega delovnega urnika na 40 ur na kovinarskem in rudarskem področju brez znižanja plač; 2. splošni razlikovanj povisek premičnega dela plače; 3. obramba pravic delovnih ljudi v podjetjih.
Namen posvetovanja je bil da se preuči položaj na industrijskem področju in da se izmenjajo izkušnje o borbah in zahtevah delovnih ljudi. Podčrtati je treba, da je bilo posvetovanje v trenutku, ko se oparja splošno nezadovoljstvo zaradi gospodarskega položaja in stalnega naraščanja delovnega ritma, kar je v očitno telesno

Splošna stavka v Trstu

V ponedeljek od 8.30 do 10 je ves Trst brez izjeme manifestiral svoje nezadovoljstvo in ogorčenje zaradi brezbrzičnosti vlade, zaradi naraščanja življenjskih stroškov, padanja vrednosti mezd in plač, zaradi brezperspektivnosti v gospodarskem položaju. Obe sindikalni organizaciji sta napovedali stavko vseh delovnih ljudi so se pridružile tudi zveze malih in srednjih industrij, trgovcev na drobno, zootehničnih proizvajalcev, obrtnikov. V tisti poldruguri uri je vse mesto nemo protestiralo: delavci v tvornah so ostali križem rok, prodajalne in trgovine so bile zaprte, tramvaj je stal pol ure, kot je bilo določeno.

Trst je z mogočno manifestacijo dokazal, da ne more več tako naprej, da se morajo sprejeti odločni ukrepi, ki naj izboljšajo sedanje stanje. Manifestacija je bila resno opozorilo vladi in njenim krajevnim organom, ki se ne zavedajo, da sedanja brezbrzičnost vodi v propast nekaj desetletnega industrijskega in trgovskega središča in njegovo številno prebivalstvo. Če ne bo vlada začela uredničevati vseh svojih obljub, bo ponedeljkova splošna stavka le začetek manifestacij, ki morajo roditi uspeh, kar si je tržaško prebivalstvo v celoti v svesti, da je usoda mesta v njegovih rokah.

Komunistična partija je ob tej veličastni in velikanski manifestaciji izdala sporočilo, v katerem poudarja svojo solidarnost z začetim gibanjem in znova obsoja in razgalja odgovornost vlade. V tem sporočilu se tudi pravi, da je splošna stavka pokazala pot, po kateri treba korakati, da se nekaj doseže: pot enotnosti in enotnega boja Tržčanov.

Poljsko ljudstvo je enotno potrdilo svoje zaupanje v socializem
85% za kandidate Narodne fronte in 52% za Združeno delavsko partijo
Reakcionarni poskusi so popolnoma propadli

Poljsko ljudstvo je v nedeljo svobodno potrdilo svoje zaupanje v socializem in v Združeno delavsko partijo. Kot pišejo varšavski listi, si je še obstoječa reakcija v deželi mnogo obetala od nedeljskih volitev. Za časa volilne kampanje je pozivala na bojkot volitev, na množično črtnje komunističnih kandidatov in na krvoje spopade. Nekateri krogi so celo pozivali na «nov Poznan». Vsi ti manevri, vsa ta gesla so propadla. Poljsko ljudstvo je na plebiscitarni način odgovorilo, da je socializem edina pot dežele.

Rezultati volitev so naslednji: Volitev se je udeležilo 94,14 odst. volilnih upravičencev, t.j. 16.892.213 od 17.944.081 volilencev. Neveljavnih glasov je bilo 58.897. Za kandidate, ki jih je postavila Narodna fronta, je glasovalo 16.563.314 ali 98,4 odst. volilcev. Pravi kandidati Narodne fronte, t. j. tisti, ki so bili razporejeni v prvih dveh tretjinah liste, so prejeli 85,4 odst. glasov, neodvisni kandidati pa 14,5 odst.

Sestava Sejma
Novi Sejm bo takole sestavljen: sedmočev v Sejmu je 459; Združena delavska partija Poljske bo imela 236 poslancev, kmečka stranka 116, demokratična stranka 39, katoliško gibanje 12, neodvisnih bo 55 poslancev. Eno mesto je še prazno, ker v enem volilnem okrožju ni kandidat postal min. muma 50 odst. glasov.

Zaradi delavske partija bo tako imela absolutno večino sedežev v parlamentu. Prej jih je imela 273, a že pri sestavi kandidatne liste se je odrekla približno 40 sedežem in jih oddala drugim strankam Narodne fronte.

Najvidnejši voditelji Združene delavske partije so bili izvoljeni z veliko večino glasov. To je tudi znak, da poljsko ljudstvo goji vsestransko zaupanje v te ljudi, ki so si po ok-

Proces Montesi v Benetkah

V ponedeljek se je pred sodiščem v Benetkah začel proces zaradi umora Wilme Montesi. Glavni obtoženci so Piero Piccioni, sin bivšega zunanjega ministra in sedanjega stalnega zastopnika Italije v OZN, lažni markiz Ugo Montagna in bivši rimski kvestor Saverio Polito. Poleg njih sedijo na zatožni klopi tudi drugi ljudje, ki jim sodijo zaradi lažnega pričevanja in sokrivde.
Ves teden se je sodišče bavilo z zasliševanjem obtožencev. Na razpravi se je bivši rimski kvestor Polito izkazal kot uničen človek, medtem ko sta bila Piero Piccioni in Ugo Montagna zelo gotova in sta se vedla izvalno. Proces se nadaljuje in je v središču pozornosti italijanske javnosti.

V torek bo v Kinu ob morju praznovanje 36. obletnice ZKM

29. januarja poteka 36. obletnica ustanovitve Zveze komunistične mladine. Obletnico bodo letos praznovali z manifestacijo, ki bo dokazala mladinsko enotnost, silo, neomajno zvestobo komunizmu in odločno voljo po nadaljevanju boja v obrambo mladinskih pravic pod vodstvom Komunistične partije. Manifestacija bo dokaz, da se ZKM dosledno zavzema za uresničevanje mladinskih težav, za boljše bodočnost mladine, za mir in blaginjo, za gospodarski preporod mesta, za demokratične in narodne pravice, za demokratično in socialistično prenovitev Italije.

Manifestacija bo tudi jasen odgovor sovražnikom miru in svobode, sovražnikom našega mesta, ki se zoperstavljajo ali ovirajo gospodarski preporod našega mesta, tistim, ki so v mednarodnem in krajevnem merilu sprožili besno protikomunistično kampanjo.

Na svojem prazniku bo ZKM pozvala tržaško mladino v enotno akcijo za rešitev perečih vprašanj, ki tarejo naše mesto, za miroljubno politiko, za sožitje med narodi.

Zato, da bo manifestacija uspešna, so se mladinski aktivisti obvezali, da bodo izvedli široko mobilizacijo mladine. Za dostojno počastitev obletnice so si komunistični mladinci zadali nalogo, da bodo jutri izvedli posebno akcijo za obnovo izkaznice in pridobitev novih članov ZKM. Do sedaj je v ZKM vstopilo 50 novih mladincev.

Manifestacijski praznik bo v torek 29. januarja od 19.30 v Kinu ob morju. Udeležencem bosta govorila tovariša Vittorio

Vidali in Dolfi Wilhelm. Po govorih bodo predvajali film «08/15».

Posvet slavistov v Pragi

V Pragi se vrši mednarodni posvet slavistov, katerega se udeležujejo slovenski filologi iz 13 dežel. Na posvetu bodo sestavili dokončni seznam znanstvenih tem s področja slavistike, o katerih bodo razpravljali na mednarodnem slavističnem kongresu, ki bo prihodnje leto.

Sovjetska odprava odkrila železo na Antarktiki

Člani sovjetske antarktične ekspedicije so pristali s helikopterji na snežni oazi na Antarktiki in odkrili velika ležišča kremenovega in visokim odstotkom železa. Odkritje je za znanstvenike zelo velikega pomena, ker doslej te rude na Antarktiki ni še nihče izsledil.

Bralcem

Spregovoriti nameravamo z našimi bralci.
Ze večkrat smo jih opozarjali, da je naš list v težkem finančnem stanju. Cena papirja stalno narašča, tiskarna stane več, slike tudi. Uprava ne ve, kako rešiti te težave, ki postavljajo v nevarnost sedanji obseg lista. Zato si je uredništvo zadalo nalogo, da na vse to opozori bralce, ker samo oni lahko najdejo rešitev iz sedanjega stanja. Kako? S tem, da razširijo časopis med nove ljudi in da ga tudi gneto podprejo s prostovoljnimi prispevki. O tem bi morali naši zvesti bralci razmišljati in povleči zaključke, tako da bosta lahko uredništvo in uprava računali na njihovo stalno pomoč.

Če se ne bo naklada povečala in se ne bodo povečala finančna sredstva, bomo, žal, primorani preglejati, kako se lahko najde možnost za nadaljnje izhajanje lista v zmanjani obliki. Kar bi prav gotovo znatno prizadelo goste bralce.
O stanju v tej zvezi bomo skušali sproti poročati našim bralcem. A za sedaj jih prosimo, naj bi se tudi sami potrudili za povečanje kroga bralcev in podpornikov. Tudi v težjih stevilom plačanih oglasov bi se dali odločilna rešiti naše težke finančne razmere.

Preveč hrušča

Bivša filmska igralka Grace Kelly, ki se je poročila z vojvodo Monaco, je v sredo povabila hčerko, ki so ji dali ime Caroline.

Razgovori voditeljev KPI v ZSSR

V sredo so se v Moskvi začeli ključni razgovori med predstavnikom KPI, Longom in Spanom, in nekaterimi sovjetskimi partijskimi voditelji: Hruščevom, Suslovom, Ponomarevom in Pospjelovom. Poročilo pravi, da so se predstavniki KPI in KP SZ razgovarjali o skupnih vprašanjih in da so razgovori potekali v najbolj prijateljskem ozračju.

R. Kitajski je ob teden je obiskala razne kraje v državi, ter je stopila v stik s številnimi delavskimi sveti v tovarnah. Kitajski delegati se zlasti živo zanimajo za delavsko samoupravljanje. Zvezni ljudski poslanci pa so visoke goste seznanili z ustavno ureditvijo FLRJ, z volilnim sistemom, s pristojnostmi in sestavo zvezne skupščine, njenih domov in odborov ter z volitvami in funkcijami zveznega sveta.

Članica izvršnega odbora laburistične stranke Edith Summerskill, ki se je vrnila iz obiska v Egiptu, je v svojih izjavah obtožila anglo-francoske čete, da so krive pokoljev med mestnim prebivalstvom Port Saída.

Kitajski poslanci v FLRJ
V Jugoslaviji je od prejšnjega četrtka na prijateljskem obisku parlamentarna delegacija L. Saída.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Izvrleček govora tov. Vidalija na proslavi 36. obletnice ustanovitve KPI

V nedeljo je bila v Kinu ob morju svečana proslava 36. obletnice ustanovitve KPI in komunističnega gibanja v Trstu...

Današnja diskusija in resolucija 1948

V zvezi s to diskusijo, je gov. Vidali se enkrat potrdil, da se je leta 1948 napravila težka napaka, ko se je brutalno prelozilo z jugoslovanskimi voditelji...

V nadaljevanju se je govornik dotaknil današnjega položaja ter ugotovil, da je protikomunistična kampanja diverzantski maneuver, ki ima za cilj, da bi v mednarodnem merilu izpodkopal socialistični svet...

Tov. Vidali je nato dejal, da se je treba pač strinjati s sovjetsko izjavo od 30. oktobra p. l. in da bi se bilo lahko celotno izjavo napravilo mnogo prej...

Naša voščila za zmago na Poljskem

V nadaljevanju je gov. Vidali omenil tudi volitve na Poljskem ter voščil Enotni delavski partiji Poljske in njenemu sekretarju tov. Gomulki...

Samokritika ne samo v besedah

Imperialistični načrt je propadel. Na madžarske dogodke je treba gledati, povezujoč jih z napadom na Egipt in na še širše cilje protikomunistične kampanje po XX. kongresu KPSZ...

Triumf socialističnega sistema

Govornik je poudaril, da ne verjamemo v objektivnost, v imenu katere se opravišča najbolj absurda stališča, kot ne verjamemo v takozvano ravnotežje, ki postavlja na isto raven protislovja med kapitalističnimi deželami...

Težke odgovornosti socialdemokratov

Govornik je nato razkrinjal "centristično" politiko PSDI v običnem svetu, njihovo odgovornost pri podpiranju Bartolija, odobritvi zakona 703, vprašanju Aecat in povisanju tarif...

Ameriški rasisti pretepli celo duhovnika

Rasisti države Tennessee (ZDA) so pretepli nekega duhovnika, ki je branil 6 črnih otrok. Rasistični prenapetosti so hoteli onemogočiti vstop 6 črnih otrok v šolo...

1958 umetni satelit v vsemirje

Prof. Joseph Kaplan, predsednik ameriške komisije za mednarodno geofizično leto je izjavil, da bodo ZDA verjetno "okrog 1. januarja 1958" poslale v vsemirje umetni satelit...

Industrija Sovjetske zveze na pragu novega leta

- Leta 1956 porast proizvodnje električne energije za 22 milijard Kwh
SZ na drugem mestu v svetu
Proizvodnja premoga 430 milijonov ton, petroleja 84 milijonov ton

Povo leto šeste petletke je zaključeno. Ze danes je ugotovljeno, da je industrija ZSSR izpolnila svoj letni načrt pred določenim rokom...

Uraške tovarne so dale leta 1956 tako proizvodnjo litega železa, ki odgovarja približno celokupni proizvodnji vseh angleških livaln...

Proizvodnja električne energije je danes poglavitna važnost. Raven njene proizvodnje zmogljivosti je važno kazalo stopnje industrijskega razvoja...

Narasla je tudi proizvodnja goriv. 1956 so sovjetski rudarji izkopali približno 430 milijonov ton premoga, petrolejski delavci pa 84 milijonov ton petroleja...

Članek iz sovjetske revije "Novi časi"

Imperialistična propaganda kolikor mogoče izkorišča geslo "neodvisnosti od Moskve"

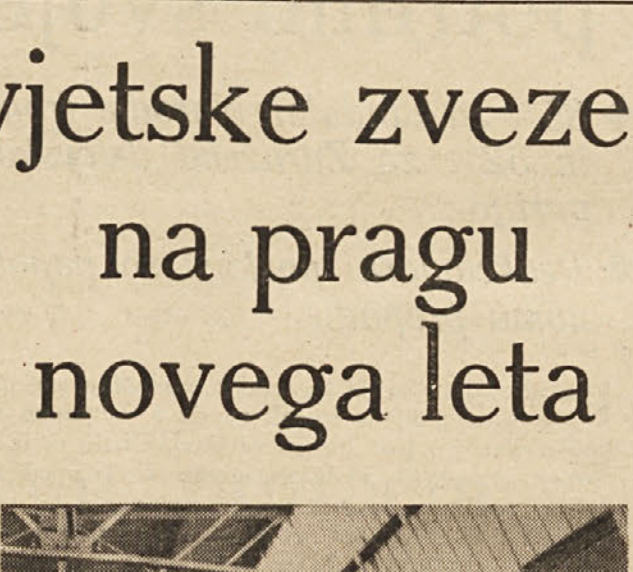
Zanimanje, ki ga že nekaj časa kažejo politiki kapitalističnih dežel za stališče Jugoslavije glede na mednarodna vprašanja, daje povod za razmišljanje...

Zahod ni opustil svojega upanja

Predvsem ne smemo pozabiti, da Zahod ni opustil svojega starega upanja, da bi povzročil razpad v socialističnem taboru in v svetovnem komunističnem gibanju...

Prepričljivi dokazi

Pokloni, ki jih delajo imperialistični politični mozgi enacionalnemu komunizmu, so torej sebični. Skušajoč oddaljiti nekatere socialistične dežele od proletarskega internacionalizma...

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Škota Maca so potabili na poroko. Skota seveda to ni bilo prav, ker je moral misliti na poročno darilo. Ker je hotel stvar opraviti poceni, se je posvetoval z dvema povabljenca...

Sebične pohvale imperialistov

Ne gre za prvi poskus izpopolnjevanja socializma in komunizma s tem da se prilepi "enacionalna" etiketa. Vemo, kam so se privedli taki poskusi...

Jugoslovanski tovariši ne morete ostati brezbrizni

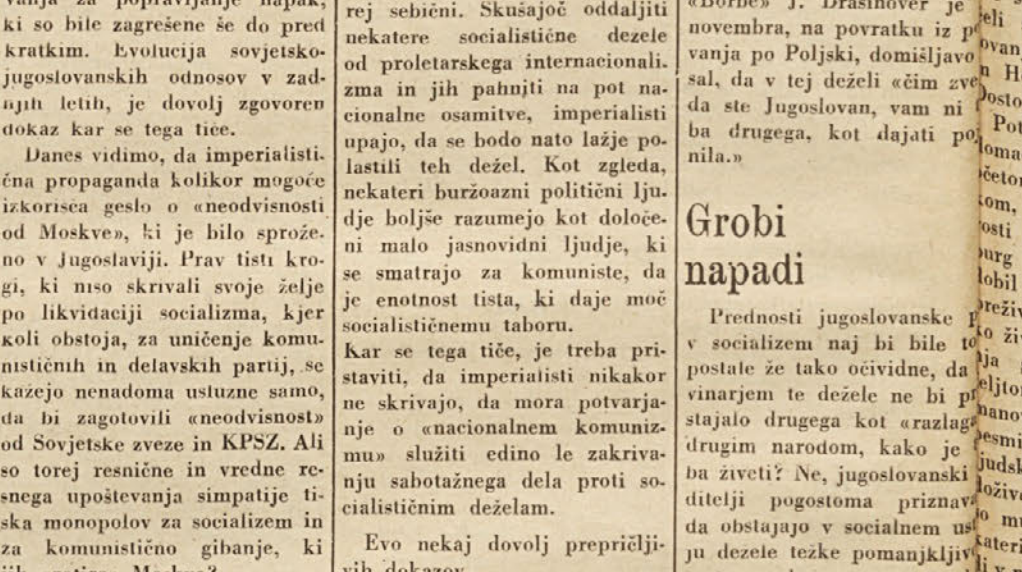
Glede na to je treba poudariti, da je stvar socializma komunističnega gibanja v vsi celoti težko prizadeta zaradi katerih poskusov jugoslovanskega tiska, da zoperstavljajo izgradnji socialističnega gibanja v Jugoslaviji izkušnji Sovjetske zveze in drugih dežel...

Grobi napadi

Prednosti jugoslovanskega socializma naj bi bile to postale že tako očitne, da vinarjem te dežele ne bi stajalo drugega kot "razlagati" drugim narodom, kako je ba zivet? Ne, jugoslovanski delavci pogostoma priznavajo da obstajajo v socialnem in materialnem pogledu pomankljivosti in to posebno na gospodarski področju...

Eden izmed stebrov atlantske politike, maršal britanske letalstva John Slessor, je že 1954 povečevalo "epihološko vojno" in prevrtaško akcijo proti sovjetski državi in deželam ljudske demokracije...

Eden izmed stebrov atlantske politike, maršal britanske letalstva John Slessor, je že 1954 povečevalo "epihološko vojno" in prevrtaško akcijo proti sovjetski državi in deželam ljudske demokracije...

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Škota Maca so potabili na poroko. Skota seveda to ni bilo prav, ker je moral misliti na poročno darilo. Ker je hotel stvar opraviti poceni, se je posvetoval z dvema povabljenca...

KULTURA IN ZNANOST

Razvoj jezika od najstarejših časov

- Na svetu je danes približno 2000 jezikov in narečij
Jeziki narodov so se razvili iz jezikov manjših skupin praljudi in plemen

se je povsod njegov sapnik, ki je pri opici skoraj v ravni črti podaljšek ustne votline. Tako so bili dani pogoji za izražanje vtišev in občutkov z mimiko in glasovi. Praljudje so živeli v majhnih skupinah, borečih se s sovražnimi okoljem. Zato so se morali medsebojno sporazumevati. Ker niso imeli stalnih bivalšč, je bilo sporazumevanje potrebno, zlasti če je pretila nevarnost, če se je bilo treba braniti ali iskati hrano. Z mimiko so se lahko sporazumevali samo podnevi, ponoči pa je bilo neogibno potrebno sporazumevanje z glasovi.

Govorna sposobnost je v zvezi z obliko čeljusti in brade. Neandertalec še ni imel brade in zato se ni mogel govoriti, kakor govori človek zdaj, ko ima ustno izoblikovano brado. Z razvojem brade je namreč razvoj čeljustne in jezične muskulature tesno povezan. Pri neandertalcu tudi tisti del možganov, kjer je sedež motornega govornega središča, še ni bil tako razvit kakor pri človeku naših dni.

Od človeške opice se razlikuje oblika ust pračloveka v

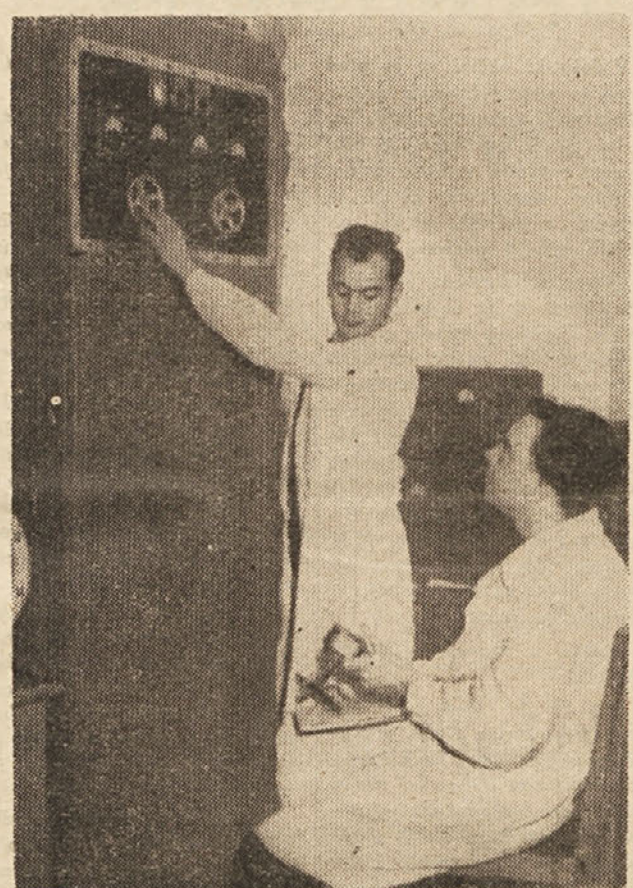
podobni narodi v pragozdovih v svojem kulturnem razvoju strogo ločeni od ostalih, so pač ohranili najstarejše jezikovne oblike. Domnevati moramo, torej, da je tudi prajezik poznal čimolne zvoke.

Zelo star jezikovni zaklad se je ohranil v Viktoriji v jugovzhodni Avstraliji in Tasmaniji. Tam je zelo razvit jezik znakov. Jezik praprebivalcev Avstralije je po sestavi nekoliko podoben jeziku Hotentotov. Le-ti poznajo samo tri številke, štejejo lahko tudi samo do tri ali sestavljajo vse številčne pojme iz teh števil. Jumbri v Zgodnji Indiji, živeči v težko dostopnih bambusovih gozdovih v severnem Siamu, poznajo mnoge vzklize, torej signalni jezik, ki mora biti podoben jeziku pračloveka. V pragozdovih, kjer žive, jih ogrožajo ljudje in tigri. Njihov signalni jezik je zelo prikladen za svarila pred grozno nevarnostjo.

Razen ključev in signalov je uporabljal pračlovek pozneje za sporazumevanje tudi hoben. Boben je bil celo zelo važen, saj je slišati njegov glas v krogu do 30 km. Bobni so bili najbrž leseni in šele pozneje so jih prevlekli s strojeno kožo. Iz zgodnje kamene dobe so se ohranile vrste podobne glinaste posode, ki so jih uporabljali kot bobne. Tudi dvojne glinaste posode iz te dobe kažejo, da so nadomestovale človeku bobne pri verskih obredih.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Atom v službi človeštva

Politični odbor OZN se v zadnjih tehničnih bavi z vprašanjem razorožitve. Predvsem se razpravlja o atomskem in jedrnem orožju, ki predstavlja potencialno nevarnost za življenje na Zemlji. Skoraj vsi so mnenja, da bi je treba nekaj ukreniti za preprečitev tega orožja. Z več strani se vztraja na zahtevi, naj bi se za sedaj prepovedali poskusi s tem orožjem. Upamo, da se bodo odgovorni državni činitelji sporazumili in da ne bo stalno vesela nad človeštvom nevarnost uničenja civilizacije in zastrupljenja ozračja z reaktivnim izžarjevanjem. Dosti boljše bi bilo, da bi se vsa sredstva, ki se uporabljajo za gradnjo atomskega orožja, dala na razpolago učencem, ki skušajo najti najrazličnejše možnosti za uporabo atomske in jedrne energije v miroljubne namene. Kako bi človeštvo napredovalo, če bi se to zgodilo! Dokazano je, da bi atomska in jedrna energija lahko odločilno prispevala k napredovanju človeštva na vseh področjih, prav posebno v industriji, kjer se že sedaj uporabljajo, žal, še vedno omejena sredstva na podlagi neizčrpane atomske energije. Na sliki: asistenta Ivanov in Bistrov v laboratoriju inštituta za kovinarstvo v Moskvi pri stroju, ki meri brzino kovinskih molekul preko radioaktivnih izotopov.

Kako nastane vremensko poročilo

- Pred 80 leti je bila ustanovljena mednarodna vremensolovna organizacija
Predpogoj za vremensolovno službo je mednarodno sodelovanje

Vsako merjenje na eni točki omrežja mora biti urejeno tako, da ga je mogoče v najkrajšem času povezati z merjenji na vseh drugih postajah, kar omogoča popolno sliko stanja v atmosferi nad zelo obsejnimi ozemlji. Zato merijo ozračje na vseh postajah ob dogovorjenih urah in z enakimi instrumenti, navadno vsakih šest ur. Meteorološki pojavi se razvijajo in premeščajo z veliko hitrostjo, zato morajo uporabljati vremensolovci za prenos opazovanih podatkov v meteorološko središče tako sredstva, ki omogočajo hitro prenos do najmanjših podrobnosti. Meteorološke oddaje so urejene po mednarodnem sistemu. Podatke zgotovijo v sifre po mednarodnem vremensolovnem kodeksu. V njem so vsi meteorološki podatki zgoščeni v skupine po pet črk, kar omogoča nagli prenos po radiu, telegrafu ali telefonom. Po teh podatkih rišejo v središčih hidrometeorološke službe vremenske zemljevide, ki so potrebni za analizo meteorološkega položaja, za ugotovitev nadaljnjega razvoja in za sestavo vremenskih napovedi. Zemljevide rišejo za vsake šest ur ali še za krajša obdobja, obsegajo pa zelo velike zemeljske površine. Vremenski zemljevid, n. pr. za Francijo, obsega vso zemljo in morja od Tihega oceana do Urals, od Spitzberga do Sahare in do Indije.

Ploveče meteorološke postaje
Z radioteodoliti sledijo dviganje in pot balona v višinah ter tako ugotavljajo smer in hitrost vetra. Mrežo kopenskih postaj dopolnjuje omrežje plovečih meteoroloških postaj, ki so na ladajah, načrtno razporejenih po Severnem Atlantiku. Te ladje javljajo ob določenih urah podatke svojim meteorološkim postajam. Tudi letalstvo v službi vremensolovja
V vremensolovno službo je seveda vključeno tudi letalstvo. Z letali proizvajajo tudi že umeten dež, in sicer tako, da mečejo posebne bombe na oblačne gnote, od katerih se odhajajo ultrakratki valovi. Če so v daljavi 100 km okrog radarskega aparata za hladno zračno fronto značilni oblaki, jih vidimo na radarskem zaslonu. Iz tega kratkega opisa namena in sredstev meteorološke službe je mogoče spoznati, da so vsakodnevne vremenske napovedi zelo temeljite, preizkušene in zelo velike mednarodne organizacije. Vremensolovna služba uporablja razen starih tudi številna sodobna tehnična sredstva, da zagotovi zanesljive vremenske napovedi in podatke o meteoroloških elementih, pomembnih za čedalje več področij mednarodnega gospodarstva in življenja vseh dežel.

PRVI "Gledališki ponedeljek" je dobro uspel

10. decembra 1956 je potekala 135. letnica rojstva Nikolaja Nekrasova, enega izmed največjih ruskih pesnikov. Nekrasov je začel delovati na literarnem področju v dobi od 1840 do 1850, t. j. v dobi intenzivnega razvoja realističnega sloja. Z njim so začeli svoje literarno delovanje tudi Turgenjev, Tolstoj, Dostojevski, Čehov, Gončarov in Pasternak. Potem, ko je zapustil domovino zaradi spora z cenzuro — veleposelnikom, se je v 16. letu starosti preselil v Peterburg z upanjem, da bo dobil kakšna sredstva za preživljanje. Da je lahko živel, se je lotil pisarstva in glasbenih komedij, ki so mu prinesle nekaj denarja. Toda le njegove pesmi, zasnovane na ljudskem življenju, so mu prinesle velike uspehe in mu pokazale pot, po kateri mora hoditi. Turgenjev in naslednji letih se je Nekrasov bavil z najrazličnejšimi literarnimi deli, a le pesništvo je bilo jedro njegovega delovanja. Pesmi in pesnitve Nekrasova so izražale čustva in težnje ruskega naroda. Revija "Sovremenniki", ki jo je vodil, je bila pravi glas ljudske Rusije. Kljub cenzuri in nenehnemu carističnemu preganjanju je, od davnih okrog letih najmočnejše sile ruske literature na čelu s Černyševskim in Dobroljubovim. V "Sovremenniku" je objavil "Očistevnih zapiskih" pesnje je Nekrasov slikal življenjske pogoje ruskega naroda. Njegove pesmi o nasilnih protiruskem kmetu, ki v delavcu so vzbujaile ogorčenje v vsakem človeku, ki jih je bral. V treh desetletjih po začetku svojega delovanja na literarnem polju je Nekrasov napisal več pesnitev, liričnih in satirskih pesmi. Med temi so najboljše "Domovinske", "Premišljevanja ob gospodarstvenem vnosu", "Zelenica" in pesnitev "Kdo živi dobro v Rusiji". Nekrasov je umrl 8. novembra 1878. Njegove tradicije so se oprijeli najboljši sovjetski pesniki kot Majakovski, Danjajn Biječni, Izakovski in drugi.

Antarktični primerki rastlinstva in živalstva

Zoološki inštitut Akademije znanosti ZSSR so pred kratkim izpopolnili z novo zbirko. Motorna ladja "Ob" je pripeljala s Antarktike okoli 40 zabeleženih primerkov polarnega rastlinstva in živalstva, med drugim celo zmrznele morske pe in pa pingvine. V celoti je odprava zbrala nad 1500 raznih rib in ptic, pa tudi številne vrste morskega rastlinstva in živalstva, in sicer iz globine do 4000 metrov. Na morskem dnu v tej globini so našli tudi morske gobice, ki doslej niso bile znane. Prav tako so na zunanjih straneh ledenih masov našli velike rakce — cufazide — ki so kitom osnovna hrana.

Vremensolovski kodeksi

Vremensolovno službo je bilo mogoče organizirati le z mednarodnim sodelovanjem. Pred 80 leti je bila ustanovljena mednarodna vremensolovna organizacija, ki se je izkazala za zelo učinkovito. Uporaba meteoroloških podatkov je zdaj zelo vsestranska, a se kar naprej razvija, tako da posega skoraj že na vsa področja narodnega gospodarstva, v poljedelstvo, ribištvo, letalstvo, zdravstvo, mornarico, v gradbeno in javna dela, industrijsko proizvodnjo itd. Za vremensolovno opazovanje uporabljajo celo vrsto instrumentov, ki so na večini postaj v svetu v lesenih hišicah, tako da se vrata odpirajo proti severu. V taki hišici je toplomer, higromer (za vlago), evapormeter (za izhlapevanje vode), na prostem pa anemometer (za brzino vetra) in kazalo smeri vetra. Ti instrumenti avtomatično prenašajo podatke na postajo, kjer jih aparat zazna.

Pesnica G. Mistral umrla

Pred dvema tednoma je umrla znana čiška pesnica Gabriela Mistral, ki je dosegla svetovno priznanje ter prejela za svoje pesniško delo leta 1914 Nobelovo nagrado za književnost. Pesnica je še dalje časa bolehal in je umrla v 68. letu starosti v ZDA.

Mannova dela v slovenščini

Veliki nemški moderni klasik Thomas Mann je v svoji globoki starosti spisal v humoristično-satirični obliki knjigo, v kateri je hotel prikazati življenje simpatičnega pustolova. Leta 1954 je izšel roman, ki ga je Mann dobil z razširitvijo svoje mladostne novele "Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krull". Kot podnaslov je dodal "Der Memoiren erster Teils". Pisatelj si je zamislil to delo v treh zvezkih, toda smrt mu je preprečila izdelavo zamisljenih drugih del romana je ostal le v neobdelani obliki. Zgleda, da bodo ta roman prevedli tudi v slovenščino.

Iz zbirke "Borba na tujih tleh" Prežihova Voranca

PREŽIHOV VORANEC
Kratko so me uradno izgnali iz Avstrije. To se pravi: nekega jesenskega jutra so me dvignili iz dunajskega aresta, kjer sem se strinjajst dni čakal na odgoj, ali po domače na "šupo", in me odgnali na češko mejo. Bili so celo tako poštenj, da su me vprašali, v katero državo hočem. Najbolj preprosto se mi je takrat zdelo izbrati Češko, torej smo se vozili proti češki meji. Spremljal me je detektiv, drug detektiv je gnal drugo skupino šupa, in sicer moskega pa ženske, ki je bila menda v Avstriji nezakonska prostitutka. Tako nas je bilo vsega pet oseb, dva detektiva in trije izgnanci. Ko sem izstopil na zadnji avstrijski postaji, se nam je odprl pogled na lepo jesensko pokrajino. Bil je sončen dan in kamor je segalo oko, so gorele žive barve. Mnogo je bilo rumenega in rjavega, vmes pa tudi še mnogo zelenega. Na obronkih so se svetile zidance, iz katerih je kar dišalo po vinu, saj je bila tudi trgatve iz minila. In smo se napotili. "Tamle gori je državna meja," je dejal moj detektiv in pokazal s prstom proti nizkemu gričevju na kraju prijazne doline, kjer je stalo majhno mestce. Uradni izgoni so prav zanimivi. Tu vidiš, kako skuša prevariti ta država ono starokopitno državo in kako prav za prav mislijo zastopniki oblasti o državnih oblastih. "Oni tamle so tiči," mi je dopovedoval detektiv, "a tudi mi nismo od muh. Če greste z nami, se vam ni treba bati. Ob tej uri ni skoraj nikogar na meji. Jih bomo že napetnastili." Proti vrhu so bili že sami vinogradi. Iz zidanic je dišalo opojno, najrajši bi se bil vlegel v travo in čepal iz zelene majolike, dokler ne bi kar na zemlji zaspal. Naj bi že potem tekla meje koder hočejo. Tu in tam je visel na trti še osamel grozd, ki je ostal tiam. Taki ostanki so posebno sladki, ves dan bi stikal za njimi. Hodili smo naprej. Tik pred vrhom smo obstali na malem sedlu, ki je bilo še na tej strani državne meje. Proti jugu se je širila prostrana pokrajina in se izgubljala v peplnatem ozorju. Komaj si spoznal, da je pokrajina prav za prav plitva dolina, ki so ji le tu pri začetku ostale prave oblike. Proti se-

NA MRTVI TOČKI

veru je bila pokrajina še bolj odprta in še bolj rumena. Tam ni bilo vinogradov, ampak široka preorana polja, povsod tudi rumenkasti prostrani gozdovi, katerih obrisi so se izgubljali daleč proti severnem ozorju. Preko nizkega sedla smo videli večjo naselbino. Obstali smo za vinogradom. Na križpotju pred nami je bila zasilna utica. "Od tukaj pridete zdaj čez," mi je zašepetal detektiv, ki se je obnašal kakor tihotapec. "Ob tej uri ni nikogar na tem mestu. Straža je tu šele popoldne ob štiri. Čez vrh ni varno hoditi, tam jim padete naravnost v roke. To so barabe, obmejni organi sosednje države, a mi jih z umezemo. Kar tud uberite po levem pobočju in prišli boste naravnost v tistile trg tam doli." Pokazal je kraj, ki se je svetil na severni strani sedla. Drugi detektiv, ki je gonil okupa tuja in prostitutko, jima je prav tako dopovedoval. Vsi okupa tuja smo strmeli nekaj časa proti severu in premišljevali, kako bi prekorčili mejo. Vsak izmed nas je bil drugačnini misli, a vsi trije smo vsaj v enem občutku soglasni: tukaj smo še jetniki, ko pa prekorčimo mejo, bomo svobodni ljudje. "Jaz pojdem na levo," sem dejal, ker se mi je zares zdelo tam najbolj varno. "Jaz grem rajši po desni strani," je rekla prostitutka. Kakor je stala vsa zamišljena med rumenimi trtami, je bila videti še kar lepa. Tudi desna stran pobočja je bila gosto zaraščena in se je zdela prav varna. "Jaz pa pojdem naravnost po poti naprej," je dejal tretji izgnanec. "Pridem kamor pridem in naj se zgodi kar koli. Nekom bom že prišel." "Zdaj pa izginite," je ukazal moj detektiv in dal signal. Tako hitro, kakor smo izginili izgnanci, sta izginila tudi detektiva. V hipu sem bil že na tleh sosedne države. Sedaj me pa piši v uho, prekleta Avstrija! Dovolj je imam za nekaj časa. Hoja po slovanski češki državi v lepem jesenskem v-

(Nadaljevanje sledi)

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Nadaljnje intervencije o problemu ACEGAT v občinskem svetu

Intervencije tov. Brauna in Muslina

Za rešitev vprašanja ladjedelnice Sv. Roka

Po prejšnjem petku je tržaški svet nadaljeval razpravo o proračunu podjetja Acegat...

Dopis slovenskega šolnika

Prejeli smo in objavljamo: Italijansko združenje katoliških učiteljev...

Solidarnost občanov s tov. Lovriho

V dolinski občini se je pred kratkim ustanovil širok odbor solidarnosti z županom tov. Lovriho...

Odbor solidarnosti je sestavil pismo, ki ga objavljamo v celoti...

Zato menimo, da bi bilo dobro, če bi cerkvena oblast poskušala rešiti nastali spor...

Za kmetovalce Z namenom, da se pospešuje med rejci racionalno krmljenje...

Dopisniku iz Sv. Križa Dopis, ki smo ga prejeli iz Sv. Križa...

Občinske seje v Nabrežini, Zgoniku in na Repentabru

Prejšnji petek je devinsko-nabrežinski občinski svet razpravljal o zakonskem osnutku za slovensko šolo...

Z odlokom št. 28 je vladni generalni komisar te dni razreguliral na naše področje zakon o ustanovitvi občinskih potrošnih ustanov...

Tudi repentabrski občinski svet je v soboto razpravljal o že navedenem zakonskem osnutku...

Na isti seji je občinski svet odobril 10 glasovi tudi proračun za 1957; 3 svetovalci so oddali belo glasovnico...

Zgonski občinski svet, ki se je sestel v nedeljo, je poleg drugih občinskih problemov, zopet razpravljal o ustanovitvi slovenske šole v Brisčikah...

Dopis iz Koludrovice ZA TEDEEN DNI

Iz naše male vasice se v javnosti zelo malo ali nič sliši. Zato bodo gotovo na Tržaškem tudi taki, ki sploh ne vedo, da obstaja Koludrovice...

Zgodovinski dnevi 28. 1918 ustanovitev Rdeče mae...

RADIO ODDAJE SOBOTA: 16. Utrinskih nika in znanosti - 18.30 G za naše malčke...

NEDELJA: 9. Kmetijsko delo - 12. Oddaja za naše - 13.30 Glasba po žele...

Članek iz revije "Novi časi" (Nadaljevanje z 2. strani)

Če je Jugoslavija prešla finančno pomoč od Združenih držav (670 milijonov dolarjev od 1950 do 1956)...

Premiera SNG "Vroč kri"

Prejšnjo sredo je imelo Slovensko narodno gledališče v Auditoriju v Trstu pet novo premiero...

Skupna Prešernova proslava

Drugo nedeljo 3. februarja ob 15. uri bo sta obe osrednji prosvetni organizaciji - SHLP in SPZ - v Auditoriju v Trstu pridelili skupno Prešernovo proslavo...

Opozarjamo vsa naša prosvetna društva, naj ta dan opustijo druge prireditve ter skrbijo za to, da bo ta osrednja slavnostna proslava dostojno obiskana...

Prodaja vstopnic na sedežih obeh osrednjih prosvetnih organizacij, v Domu prist. delavcev in ul. Roma 15, v knjigarni ul. San Francesco 20 in v vseh sedežih prosvetnih društev.

Na proslavi 36. obletnice ustanovitve KPI

V nedeljo dopoldne je bila v Kinu ob morju, na pobudo naše partije, svečana proslava 36. obletnice ustanovitve Komunistične partije Italije...

Govor, ki ga je imel nato tov. Vidali, objavljamo v izvlečku na 2. strani.

Podporna znamka KP

V kampanji razdeljevanja podpornih znamk KP so se spodaj navedene sekcije obvezale, da bodo razdelile med tovariše podporna znamka za naslednje zneske:

Sekcija Pratlagono 30.000 lir, Tomažič 30.000, Pončana 15. tisoč, Sv. Jakob 40.000, Magdalena 20.000, Kolonkovec 13.000, Sv. Ana 18.000, Zgonik 5.000, Dolina 4.000, Domjo 1.500, Bo. ljunec 2.500, Opčine 8.000 lir.

Za tiskovni sklad "Dela" so prispevali: Gombač 1.840, Sosič Martin od Banov 400.

PARTIJSKO ŽIVLJENJE

Prejšnji teden smo v rubriki "Partijsko življenje" podčrtali sekcijam in celničnim komitejem važnost razprave, ki se odvija v mednarodnem merilu o nekaterih ideoloških vprašanjih, pri katerih prihajajo na dan različna stališča s strani Zveze komunistov Jugoslavije...

"La Carsica" povišala cene

Prebivalci Proseka in Kontovela se že nekaj časa upravičeno pritožujejo nad podjetjem "La Carsica", ki je pred kratkim zopet povišalo tarife...

Industrija Sovjetske zveze

(Nadaljevanje z 2. strani) In naravni plin vedno bolj utirata pot in zavzemata večje mesto v celokupni proizvodnji goriva, kar je iz gospodarskega vidika važno, ker sta navedena proizvoda cenejša in donosnejša...

Opčine

Sobota, 26. jan.: «Ljubim tih morja» (Amantimari). Barvni film eksp. scop Warner Bros.

Nedelja, 27. jan.: se pon. Ponedeljek, 28. jan.: se novi.

Torek, 29. jan.: «Gangstering» (I gangster ring). Film Universa.

Sreda, 30. jan.: «Bob škotski tolovaja» (Bob il bandito di Scotia). vni film RKO.

Cetrtek, 31. jan.: se pon.

Nabrežina

Sobota, 26. jan.: «Brigada» Film Metro Goldwiner.

Nedelja, 27. jan.: se pon. Ponedeljek, 28. jan.: se pon.

Sožalje

Družini pok. Antona Miha iz Trébi, ki so ga spremlili na zadnji poti v nedeljo, izrekata trebnjelič KP in domače prosvetno društvo iskreno sožalje. Žuje se tudi naš list.